

CRÒNICA

**JOVES
INVESTIGADORS**

PUBLICACIÓ DE L'ARXIU MUNICIPAL DE LLAGOSTERA

ANY XII (2002) Núm. 23

El bosc de ribera

 Anna Plasencia i Casadevall

El bosc de ribera

La vegetació dels rius i de les rieres de Llagostera

Aquesta "Crònica" que teniu entre mans és l'adaptació d'un treball de recerca del curs 2000-2001 que es basa, a grans trets, en l'estudi de la vegetació de ribera actual de Llagostera. Per fer-ho es contempla si és molt diferent segons la riera, si l'alçada o el relleu la modifiquen molt o poc... amb el fi de comparar-la després amb la que en teoria hi hauria d'haver (anomenada vegetació potencial), així com determinar l'estat de les rieres llagosterenques en general. Val a dir que en un principi pretenia estudiar la vegetació de ribera en general a nivell de Llagostera i també alguns organismes; però la manca de coneixements previs a realitzar el treball de recerca i el temps que tenim per realitzar-lo, n'han condicionat l'extensió. Així doncs, he hagut de restringir l'estudi a l'estrat arbori i a alguns membres més representatius de l'estrat arbustiu (canyes, esbarzers, heures...). Pel mateix motiu, no he contemplat els efectes de contaminació per nitrats, metalls pesats, hidrocarburs en l'aigua... D'altra banda crec important mencionar que en la zona de les Banyalobes s'hi han abocat, fins fa poc temps, les clavegueres d'una urbanització propera i que això pot haver contribuït a la desaparició del bosc de ribera de la zona.

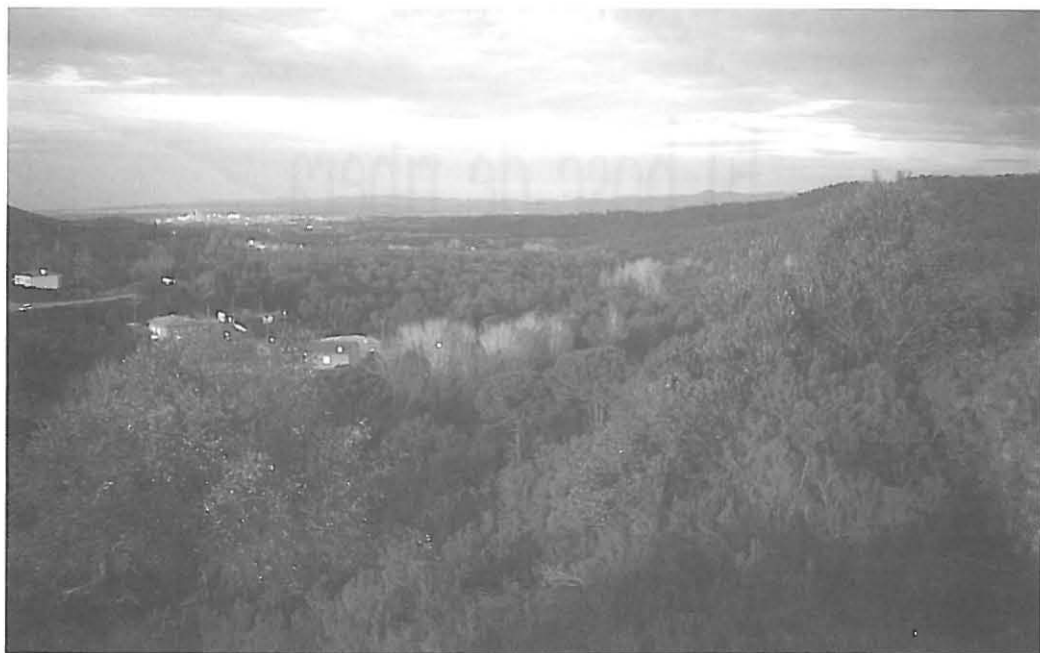
He tingut la sort de viure entre natura i segurament això ha estat el que m'ha portat a interessar-me pel medi que ens envolta. Com que no és possible estudiar-ho tot, m'he restringit a la comunitat que abraça els rius, entre d'altres coses, perquè és la gran oblidada dels nostres boscos: qui no coneix un alzinar o una pineda? En canvi, som pocs els que hem sentit parlar del bosc o comunitat de ribera. Com a contrapartida, és dels més importants en diferents aspectes: és

destacat perquè aporta gran enriquiment paisatgístic i un espai fresc per al lleure... però potser el més rellevant és que té una gran capacitat per evitar els desbordaments i les riades, aspecte important si tenim en compte que ens trobem en una zona de clima mediterrani que, com exposaré més endavant, es caracteritza per pluges torrencials a la tardor i la primavera.

Com es va fer el treball?

Per realitzar aquest treball, en primer lloc, vaig anar a buscar a l'Institut Cartogràfic de Catalunya i a l'Ajuntament de Llagostera mapes per poder fer la tria de quins rius i rieres m'era possible de recórrer i quins no. Per triar els punts a estudiar he tingut en compte la seva ubicació per la geografia de Llagostera, la riera on es troben, els voltants del riu i, finalment, he tingut en compte les meves possibilitats de transport. El resultat d'aquesta tria han estat els punts representats en el Mapa 1. Una altra possibilitat hagués estat centrar-me en una sola riera, recórrer-la en gairebé la seva totalitat i estudiar-la de forma més acurada; però he triat la primera opció perquè així he pogut estudiar la vegetació de ribera de manera més general a nivell de Llagostera.

En segon lloc vaig desenvolupar el treball dividint-lo en una part teòrica i un treball de camp. Per a aquest últim vaig elaborar la fitxa tècnica necessària per estudiar la vegetació d'acord amb els objectius esmentats i vaig recórrer els rius, fer fotos, diapositives, omplir la fitxa, prendre mostres si calia... Un cop acabat

Vista del Pla de Sant Llorenç amb el corredor de vegetació de ribera al llarg del primer tram de la Gotarra. Foto: A. Plasencia

4 tant el marc teòric com el treball de camp, vaig treure conclusions comparant la vegetació real amb la potencial, l'estat de les rieres...

El bosc de ribera

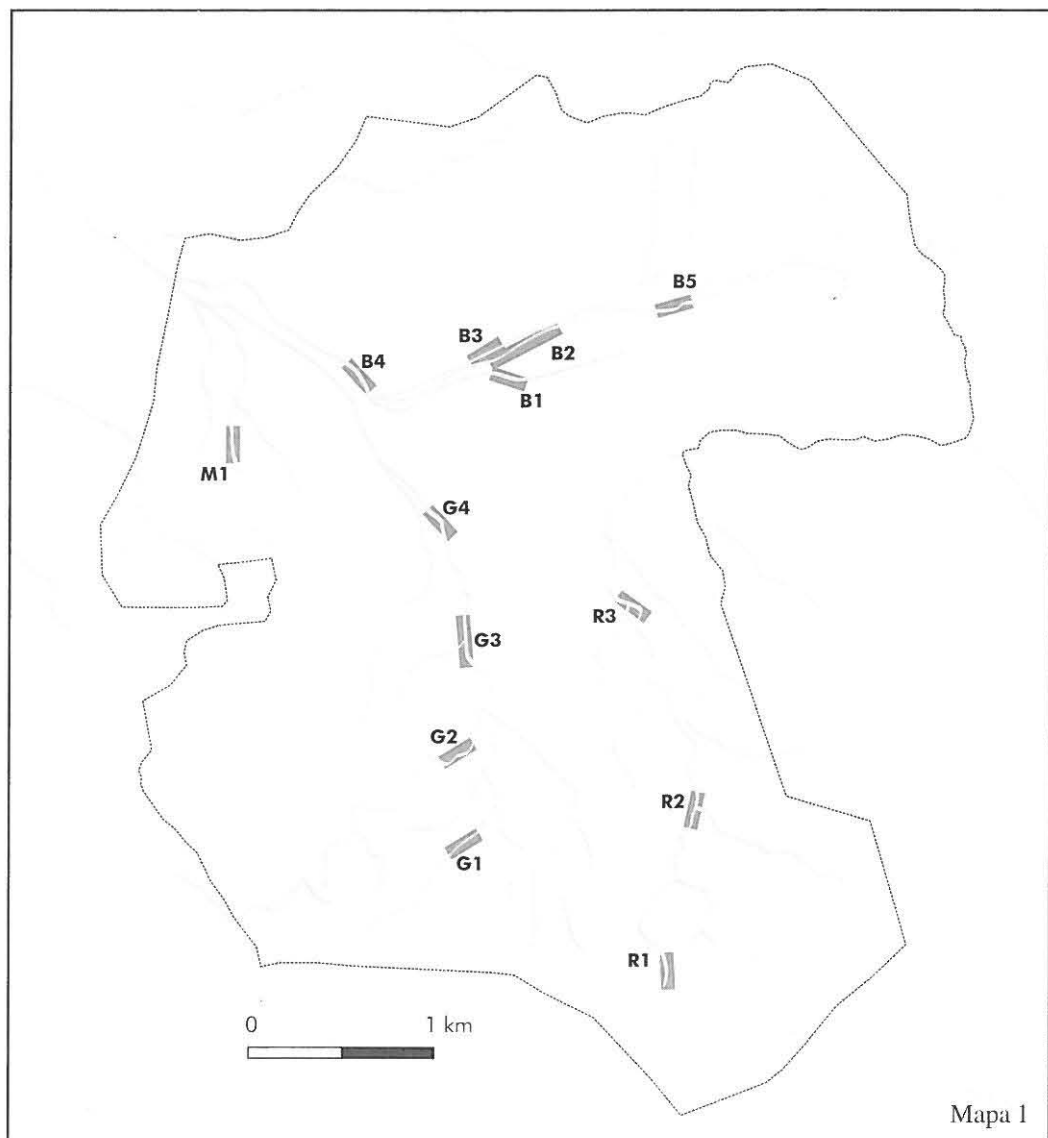
Actualment sembla que tinguem assumit que podem arreglar tot el mal que fem a un riu o riera només esforçant-nos a mantenir-la neta. En realitat això ja és un gran pas però alhora insuficient, perquè ens oblidem d'una comunitat vegetal que havia estat important per tot allò que he mencionat més amunt: per l'enriquiment paisatgístic, la biodiversitat... de la zona on vivim. Per exemple, només cal que viatgem uns anys enrere per recordar aquelles tardes d'estiu que es suportaven a la fresca sota un vern o un castanyer mentre la quitxalla es banyava a la gorja. Al jovent només ens queda preguntar-nos com era, perquè per moltes rieres ja no baixa aigua com abans, ni s'està a la fresca car que el que permetia tot això està desapareixent; i no és precisament el clima d'abans, m'estic referint a la vegetació de ribera.

El bosc de ribera és aquell que ocupa les fondalades de les valls, les vores de rius, rieres, llacs, estans... i els llocs humits en general. Una de les coses que el fa diferent d'altres boscos com un alzinar o una pineda per exemple, és que no acostuma a formar masses forestals extenses i uniformes; més aviat tot al contrari, són boscos

poc extensos i mixtos en el sentit que no hi ha clarament un arbre que hi domini. Podem dir que és un bosc dins un altre bosc més extens, que pot ser-hi permanentment i que s'hi desenvolupa gràcies a canvis locals en el sòl, en la humitat... com gaudir d'aigua més o menys abundant i d'una certa frescor ambiental. Alhora, un cop desenvolupat, és la comunitat de ribera la que ajuda a conservar-les.

Totes aquestes característiques fan que la vegetació que forma part d'un bosc de ribera sigui una mica diferent. Si comparem un arbre de ribera amb un pi per exemple, notarem que el primer no necessita que les seves fulles siguin petites, que l'anvers d'aquestes estigui encerat, o que el revers contingui molts pèls... perquè no li manca l'aigua i no necessita desenvolupar mecanismes que evitin l'evaporació d'aquesta a través de les fulles, o la retenció de la mateixa en aquesta zona. Això comporta que tingui una fulla grossa i verda, estructura que no aguanta el fred hivernal i per tant cau a la tardor: és de fulla caduca. Com que els arbres mediterranis són bàsicament de fulla perenne, els arbres de ribera destaquen en el paisatge, fent que, si no s'ha destruït la vegetació, sigui relativament fàcil veure des de lluny per on passa un riu.

A més, els boscos de ribera es caracteritzen per tenir una estructura determinada. Primerament trobem espècies pertanyents a vegetació classificada com a dolçaquícola, que es troben parcialment submergides en l'aigua com els jones, en segon lloc les de l'estrat arbustiu del bosc de ribera pròpiament dit

juntament amb els arbres. Aquest bosc de ribera es desenvolupa al llarg del curs del riu i, mirant des del llit del riu, podem observar com les capçades dels arbres formen una estructura que recorda una volta.

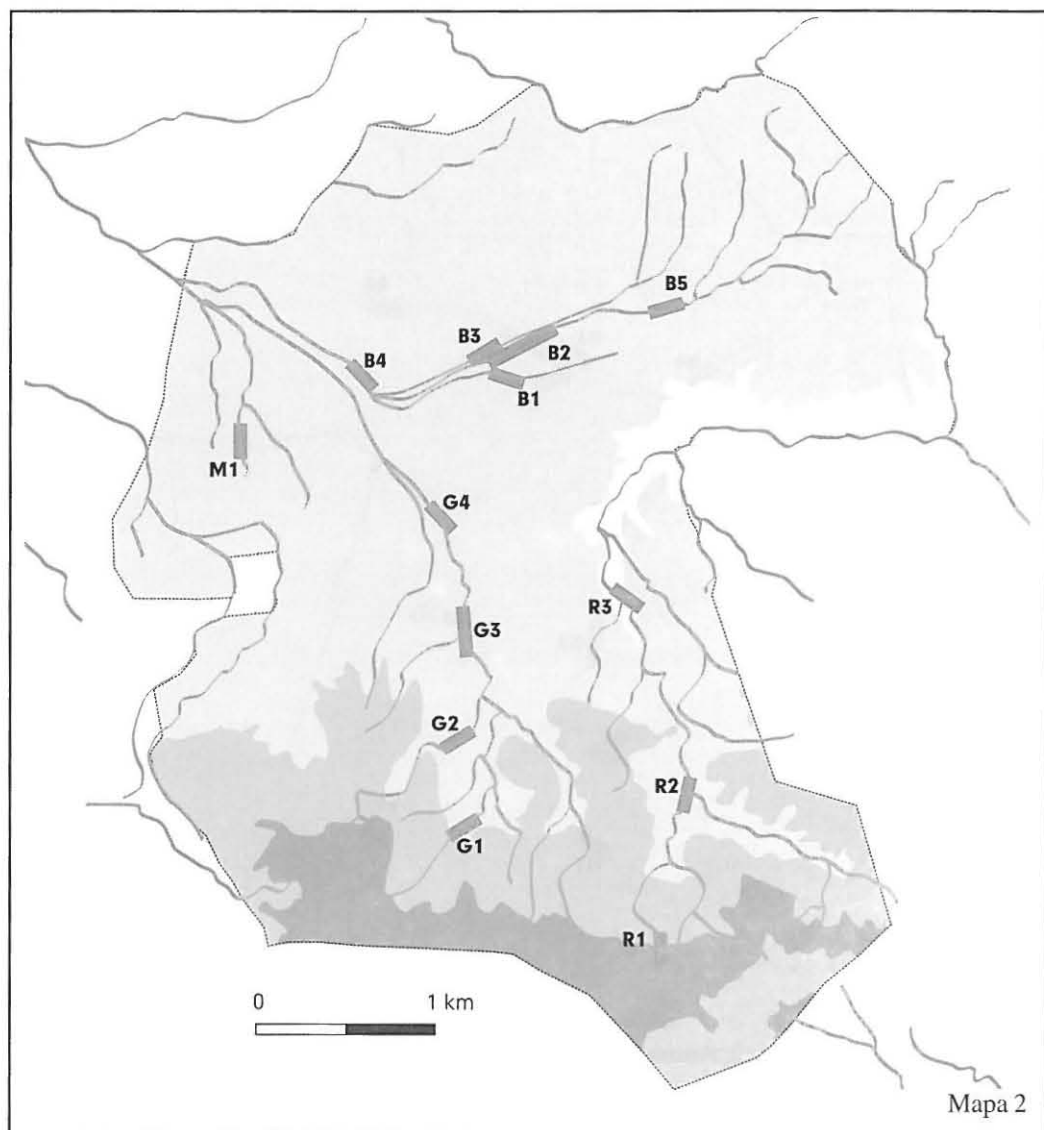
Si ens centrem a Catalunya, la vegetació de ribera sol ser una penetració de vegetació eurociberiana, és a dir, entre els boscos de ribera trobem vernedes, pollancredes, platanedes, omedes, alberedes, salzedes, gatelledes, freixenedes, bedollars...¹ tot i això, trobarem uns o altres segons si parlem dels Pirineus, del litoral...

¹ Si els interessa saber més coses sobre els arbres, podeu trobar-la a FOLCH, R.: *La vegetació dels Països Catalans*. 1 a ed. Barcelona; 1981, Ketres editora S.A.; *Història Natural dels Països Catalans: Sistemes Naturals*. 1 a ed. Barcelona 1989. Enciclopèdia Catalana.; entre altres.

Situem Llagostera

Com que, com he dit abans, la vegetació de ribera depèn d'on ens trobem, cal situar el nostre poble per poder assignar-li la que hi correspon. En trobar-se en la zona sud de la comarca, està sobre la Serralada Litoral a una altitud d'uns 160 m aproximadament sobre el nivell del mar, encara que alguns pics del massís de les Cadiretes situats al sud del terme municipal arriben als 518 m, com és el cas del Puig de les Cadiretes, o als 505 m del pic de Montagut. Podem apreciar com el sòl llagosterenc ha estat erosionat pels diferents rius i rieres que el banyen (Mapa 2).

El clima és mediterrani litoral, encara que també té influències del mediterrani humit de

Mapa 2

munyanya mitjana i baixa. De totes maneres, ambdós no es diferencien molt entre si. En general es caracteritzen per tenir l'estiu molt sec, tempestes i pluges abundants a la tardor que sovint provoquen inundacions i/o desbordaments. La precipitació mitjana anual supera els 700 mm. Les temperatures en general són suaus, a l'estiu són moderadament caloroses i a l'hivern força fresques, amb fortes gelades.

De la hidrografia de Llagostera cal destacar la riera Gotarra i el riu Ridaura. La primera neix a la zona sud-oest d'aquest municipi en el massís de Cadiretes. Els seus afluents més destacats que neixen en aquesta zona són el Torrent dels Gorgs, el de Can Sabater i la riera de St. Llorenç, que s'uneixen a la Gotarra dins del mateix terme municipal; a més de la riera Benaula, que ho fa a Cassà de la Selva. D'altra banda, hi ha la riera de les Banyalobques. De fet, en els seus inicis,

consta de tres rieres diferenciades que neixen al nord-est de Llagostera, a la falda de les Gavarres. També s'uneix a la riera Gotarra dins del mateix terme municipal però ja com una sola riera (Mapa 1).

A la vegada, la riera Gotarra és un afluent de l'Onyar. S'uneix a aquest a l'alçada del municipi de Cassà de la Selva.

L'altre riu o riera destacat, com he dit abans, és el Ridaura. Com la riera Gotarra, neix al massís de les Cadiretes igual que tots els seus afluents de dins de Llagostera. D'aquests últims destaquen la riera de Sant Baldiri i la de Verderes que neixen a l'extrem sud-est del municipi de Llagostera. El Ridaura passa per Santa Cristina d'Aro i Castell d'Aro i desemboca finalment, a l'alçada de Platja d'Aro, a la mar Mediterrània.

A banda de rius i rieres, a Llagostera hi ha petites basses d'aigua en alguns afluents del Ridaura i de la Gotarra, la majoria ubicats a la

zona de les Cadiretes. Moltes s'usen per al reg de camps. Hi ha també un llac situat en una urbanització i dos pantans: Pantà de Can Companyó, a la frontera amb Caldes de Malavella, i el pantà de Mas Rissech, ambdós es troben també a la serralada de les Cadiretes.

Pel que fa a la vegetació, hem de tenir en compte que ens trobem en terres baixes, en una zona propera al mar i per tant hi predomina la vegetació mediterrània. Hi ha alzinars, sureres i pinedes de pi blanc i pi pinyoner. Els boscos de Llagostera són bàsicament suredes (2.700 ha l'any 1981) i pinedes (694 ha el mateix any).

Tenint en compte tot això, la vegetació de ribera que hi hauria d'haver a Llagostera, o vegetació potencial, correspondria a vernedes, gatelles, omedes, alberedes i salzedes.

Treball de camp

Un cop sabem la vegetació potencial llagosterenca, anem a veure la que hi ha en realitat. Per fer-ho vaig triar 13 punts a estudiar (marcats en el Mapa 1) però aquí només exposaré els més representatius.

Riera Gotarra (G2)

Es troba a uns 160 metres en una zona de fàcil accés des del veïnat de Sant Llorenç i als afores de la mateixa urbanització. En realitat no és ben bé la riera Gotarra sinó un afluent anomenat Torrent dels Gorgs. Si observem tota la conca de la Gotarra, podem considerar que també és el naixement, a més el seu llit és rocós i relativament estret.

A prop del curs del riu hi ha una tanca que delimita una propietat privada (una masia). A tocar d'una riba hi ha un camp i de l'altra hi ha un molí abandonat que en realitat és un pou d'aigua, i uns dipòsits que, donada la seva forma, tothom anomena "piscines". Degut a aquesta

construcció hi ha un mur de contenció que ressegueix bona part de la riera. Una carretera que condueix a la urbanització la travessa per sobre. Potser això provoca que hi hagi brossa en la riera com ara bosses de plàstic, joguines ...

Els arbres que hi he trobat han estat un salze, pollancre, roures i principalment alzines sureres. A més, fan acte de presència heures, esbarzers, falgueres i molsa. Si tenim en compte que la riba on hi creixen les dues últimes és la més humida, resulta estrany no trobar-hi cap arbre de ribera. Segurament antigament n'hi havia, però es devien haver talat per poder llaurar bé el camp... i han estat substituïts per una comunitat secundària formada per esbarzers i roures.

Riera Gotarra (G3)

Es troba a una alçada de 140 metres d'altitud respecte al nivell del mar, en el mateix veïnat que l'anterior però més lluny de la urbanització. En aquest tram ja ha aconseguit gairebé tots els afluents i, conseqüentment, el seu llit és relativament més ample. He considerat que ja es troba en el tram mig.

Molt a prop de la riera hi ha una carretera (la mateixa que en el punt anterior), diversos camps alguns dels quals semblen estar abandonats, i un camí de sorra que la ressegueix durant 100 o 200 metres. Tot i això, està en general molt net. A

7

Gotarra G2. Foto: A. Plasencia

Gotarra G3. Foto: A. Plasencia

més, com que vaig visitar la zona després d'una ploguda, si hi havia brossa en el llit l'aigua se la devia emportar.

Fent referència a l'estrat arbori actual, hi he trobat plàtans adults disposats en galeria per tot el voltant de la riera, intercalats amb robínies i algun pollancre. Les robínies no són estrictament arbres de ribera però també els agraden les zones humides. De fet, cap dels arbres que hi he trobat és típic del bosc de ribera d'aquesta zona, sinó que són de caràcter subspontani. També hi creix alguna alzina surera aïllada. De cara a l'estrat arbustiu, he trobat heures, canyes, esbarzers i alguns exemplars de *Phytolaca Americana*, espècie subspontània no autòctona.

Un aspecte a destacar és que es van talar arbres per fer passar les línies telefònica i elèctrica. I les canyes més properes a la carretera així com les branques dels arbres que més sobresortien es van tallar amb una màquina que neteja els marges de la carretera.

Riera Gotarra (G4)

Es troba ubicada dins del veïnat de Sant Llorenç, i a una alçada d'uns 130 metres aproximadament. Té el llit força més ample que l'anterior tram i igualment net, tot i que hi passa un camí de sorra molt a prop i la creua una carretera. Immediatament al cantó de la riera hi ha camps i una casa habitada. Conseqüentment, s'ha destruït part de la vegetació de ribera

Gotarra G4. Foto: A. Plasencia

d'aquesta riba, suposo que pel mateix motiu que en punts anteriors.

Malgrat això, aquest punt és un dels que hi he trobat més diversitat pel que fa a l'estrat arbori: hi podem trobar alguns verns i freixes de fulla

Gotarra G4. Foto: A. Plasencia

petita, i per tot el voltant pollancre, àlbers i plàtans. És curiós que aquests últims només es trobin a partir que la carretera creua la riera i que, abans, bàsicament trobem àlbers i pollancre.

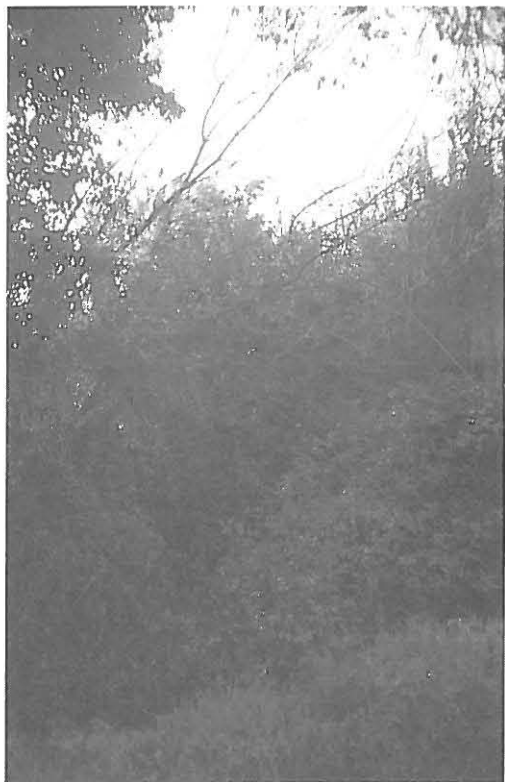
Pel que fa a l'estrat arbustiu, hi he trobat canyes i esbarzers.

Banyaloca (B1)

En realitat, la Banyaloca en el seu tram alt està formada per tres rieres que més endavant, en el punt G4, representat en el mapa, conflueixen en una mateixa riera que desemboca a la Gotarra.

El punt B1 està situat dins del veïnat de Gaià, a una alçada de 120 metres aproximadament i, donades les característiques que presenta, consideraré que és del tram mig. B1, B2 i B3 es troben en una zona de masies i camps, de fàcil accés però en estar allunyada del terme municipal és poc freqüentada.

L'únic arbre que hi ha és un freixe de fulla gran abraçat per les heures i a prop d'algunes falgueres. Això ens demostra que es reuneixen les condicions adequades perquè en la zona s'hi desenvolupi un bosc de ribera. D'altra banda, gairebé la totalitat de la riera forma un corriol resseguit per esbarzers i només un petit canyissar. Segurament, el fet que la riera estigui envoltada de camps ha provocat la tala dels

Banyaloca B1. Foto: A. Plasencia

arbres i ha conduït al pas d'una comunitat de ribera a una de secundària molt més pobre. A més és travessada per un camí de sorra (amb un pont).

El llit del riu el forma una part més ampla amb aigua embassada i una altra molt estreta, de mig metre, amb aigua corrent. En general, igual que els voltants, està net.

Hi ha una cosa però que no queda reflectida en la fitxa. Uns dies més tard vaig tornar per aquella zona per altres assumptes i vaig buscar més amunt d'aquesta riera per veure si a tot arreu tenia una vegetació tan pobre. El que vaig descobrir és que en alguns trams ni tan sols s'ha respectat el llit de la riera i hi ha diversos camins que la travessen sense pont...

Banyaloca (B2)

Està situada en el veïnat de Gaià i, com l'anterior, consideraré que es troba en el tram mig. En trobar-se en una zona planera l'alçada de les Banyalokes no varia de manera apreciable en el mapa que tinc.

En un cantó hi ha una plantació d'eucaliptus i, igual que l'altre tram, està envoltada de camps i la travessa un pont. En aquest cas però, a més hi ha una casa molt a prop de la llera. Aquí la vegetació està formada majoritàriament per canyes en comptes de només esbarzers. Aquests

Banyaloca B1. Foto: A. Plasencia

Banyaloca B2. Foto: A. Plasencia

Ridaura R1. Foto: A. Plasencia

es troben en el llit del riu de manera que formen una volta. També hi ha tres verns i un roure amb heures, tots ells adults.

Ridaura (R1)

El Ridaura és l'únic riu de Llagostera que va a desembocar a la mar Mediterrània, a l'alçada la Platja d'Aro. Aquest punt es troba a una alçada de 300 metres dins del veïnat de Sant Llorenç però, a diferència de la Gotarra, està situat en una zona de difícil accés. Per arribar-hi cal deixar la carretera principal i entrar per un estret camí de sorra.

El llit d'aquest riu és estret, de no més de mig metre d'amplada, i està força inclinat amb una orientació del nord oest. Per això aquest punt l'incloem dins del naixement.

Tot i que he trobat falgueres seques que indiquen que pot ser una zona humida, no he trobat un bosc de ribera pròpiament dit. Hi he trobat quatre alzines sureres dues de les quals tenen heures envoltades al seu tronc, dos llores i molt de bruc.

Ridaura (R2)

Situat igualment dins del veïnat de Sant Llorenç, aquest punt es troba a uns 160 metres

d'altitud. En aquest tram, ja ha aconseguit les aigües de les rieres Verderes i de Sant Baldiri i, conseqüentment, el seu llit és relativament més ample. He considerat que ja es troba en el tram mig.

En estar en una zona de difícil accés, on l'únic que hi ha a prop és el bosc d'alzines i un camí de sorra, seria molt difícil trobar-hi deixalles dins del riu.

Pel que fa a la vegetació, hi he trobat espècies pertanyents a la vegetació potencial del sector com ara alzines, però també robínies, oms i pollanques que habiten zones més humides. De l'estrat arbustiu, he trobat heures, esbarzers, herba força alta en el llit i grèvol.

Cal destacar que la presència de còdols de mida considerable em fa pensar que aquest tram duu un cabal considerable d'aigua en època de pluges.

Fent referència a l'aigua del riu, m'ha semblat destacable remarcar que porta aigua corrent tot i que quan el vaig visitar no havia plogut recentment. A més, tot i que era al migdia, l'herba del llit estava molt molla, cosa que demostra la humitat que caracteritza els boscos de ribera.

Ridaura R2. Foto: A. Plasencia

Conclusions

Abans de començar, m'agradaria incidir en el fet que si observéssim tot el Ridaura o la Gotarra i no ens aturéssim en els límits de Llagostera, segurament tota la zona seria considerada de tram alt, però per diferenciar una mica i per reflectir els canvis que he anat trobant, com que la llera s'eixampla, que el pendent disminueix, que apareixen còdols... he considerat tram alt i mig.

Com que ens trobem en la terra baixa mediterrània, els boscos de ribera que bàsicament hauríem de trobar són: vernedes, gatelledes, omedes, alberedes i salzedes; encara que també podem trobar-hi algun plàtan, robínia i pollancre plantats o subespontanis. El que he constatat és el següent:

La riera Gotarra és molt accessible en qualsevol dels trams a causa de la seva proximitat a carreteres, urbanitzacions i també el terme municipal. Com a conseqüència només hi ha una filera d'arbres que l'envolten més estreta que de costum, i moltes vegades fins i tot aquests han estat talats. Si no fos per això, seria una zona amb força biodiversitat d'arbres de ribera

subespontanis com plàtans i pollancre... com és el cas del punt G3; o que pertoquen a aquesta zona com poden ser àlbers, verns... com demostra sobretot l'últim tram que he estudiat (G4).

A la part alta, que és el lloc que està més envoltada de bosc i sembla que és on hi hauria d'haver més vegetació de ribera, només hi he trobat uns quants pollancre. D'altra banda abundaven les alzines i els roures joves. Tot i això continua essent una zona humida, cosa que permet l'aparició de molses i falgueres.

Crida l'atenció que en cadascun dels quatre punts que he estudiat, tot i estar considerablement separats, hi he trobat pollancre si bé en alguns llocs abunden més que en d'altres.

Les Banyalokes es troben en una zona de fàcil accés, però en estar allunyades del poble no són freqüentades per altra gent, tret de la que viu en les masies properes o que treballa en els camps. Tot i que les he analitzat a part de la Gotarra, formen part de la seva conca i desemboquen dins els límits de Llagostera.

Com he dit més amunt, una de les característiques dels boscos de ribera és que son una comunitat que en el seu interior conserven molt bé la humitat; però en aquesta riera no és així ja que s'han talat els arbres, segurament perquè es troben en una zona de conreu. Com a conseqüència l'estrat arbustiu que els acompanya no va poder aguantar la sequedat i poc a poc s'ha anat formant una comunitat secundària constituïda bàsicament per canyes i esbarzers. Per ser una zona planera on conseqüentment els raigs del sol hi toquen tot el dia, serà difícil que, si algun dia els camps ho permeten, torni a restablir-se un bosc de ribera típic d'aquí. A tot això cal afegir-hi que no són rieres que recullin un gran cabal d'aigua.

El Ridaura és tot el contrari que la riera Gotarra. Es troba en una zona a la qual només es pot accedir mitjançant camins de sorra que en alguns trams estan en molt mal estat. Aquesta zona és visitada només per motoristes de cross, caçadors i poca gent més. A més, en estar a la falda de les Cadiretes, és una zona força inclinada i ombrívola on sovint he trobat aigua embassada i/o corrent. La vegetació potencial d'aquest sector són bàsicament els alzinars.

Aquí el bosc de ribera no té camins, carreteres o camps que el limitin i s'estén força al llarg de tot el riu pels marges. Els arbres de ribera són oms i espècies subespontànies com els pollancre. També hi abunden molt les robínies i com a estrat arbustiu hi he trobat

Verneda de la riera de Santa Seclina, un bon exemple d'una comunitat de ribera sense alterar. Foto: X. Viñas.

falgueres i forces esbarzers, a més de bruc en el tram alt.

Pel que fa a la llera del riu, he pogut observar com, a mesura que he anat baixant pel vessant de la muntanya el llit s'ha anat eixamplant i han aparegut còdols, primer molt grans. Això ens demostra que pot arribar a portar una quantitat considerable d'aigua en època de pluges.

De manera global es poden extreure les conclusions següents:

1- Com a arbres hi ha majoritàriament espècies subespontànies com ara el pollancre o el plàtan, més característiques d'altres zones. També força robínies que no són estrictament de ribera. D'altra banda, també creixen verns, salzes, àlbers i freixes... però en queden molt pocs i només són testimonis del que havien estat els boscos de ribera en el passat.

2- La inclinació del terreny també determina l'aparició o no de la vegetació de ribera. He observat que els trams alts, per estar més inclinats, i atès que no estem en una zona de clima com el de Galícia, per exemple, en el qual les pluges són regulars, sinó que estem en un clima mediterrani on normalment les pluges són de caràcter torrencial, l'aigua passa eventualment per aquesta zona de manera ràpida sense tenir temps de crear aquesta humitat i

frescor necessària perquè s'hi instauri un bosc de ribera.

3- D'altra banda, i pel que fa a l'alçada, no crec que la vegetació que estic estudiant estigui modificada per aquest factor simplement perquè les cotes no varien de manera destacable, sinó de l'ordre de 100 o 200 metres com a molt.

4- Tot i que els rius estan en general més nets del que esperava, en dos trams he trobat brossa. Han estat els punts G2 de la Gotarra i el punt B3 de la Banyaloca. No és casualitat que tots dos es trobin molt propers a una zona habitada i els passa una carretera o camí de sorra molt a prop.

5- Tenint en compte tots els punts anteriors, podem concloure que la vegetació de ribera de Llagostera varia segons la riera que estudiem, però més que per característiques de la mateixa riera, per l'acció humana. Malgrat això, el biòtop (conjunt de condicions físiques d'un ecosistema) en què està emmarcada la riera també hi influeix.

Agraïments

M'agradaria donar les gràcies a totes aquelles persones que en el seu moment van ajudar a fer-lo possible, des de la meua tutora Xon Vilahur, qui també ha col·laborat en aquesta publicació; la Lúdia Real, en David Esteve i tots aquells pagesos que en cap moment van negar-me el pas a través dels seus camps.

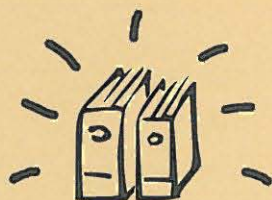
TÍTOLS PUBLICATS

- 1- *El Mercat i la Fira* de Marta Albà i Espinet
- 2- *El passeig Romeu* de Fina Solà i Llinós
- 3- *Breu història de la infermeria a Llagostera* de Rosa Masana i Ribas
- 4- *El llarg acabament de l'església de Llagostera (Segles XVII-XVIII)* de Josep M.T. Grau i Roser Puig i Tàrrach
- 5- *Jaume Roure i Prats. Radiografia d'un cacic* de Dolors Grau i Ferrando
- 6- *Indústries sureres a Llagostera* de Fina Blanch i Rissech i Rosa Masana i Ribas
- 7- *La Casa de les Vídues. Cent anys per tenir una biblioteca pública* de Joan Ventura i Brugulat
- 8- *La Plaça Catalunya* de Marta Albà i Espinet i Enric Ramonet i Lloveras
- 9- *Breu història de la sastreria a Llagostera* de Josep Vilallonga i Ribalta
- 10- *Els noms dels carrers: dedicacions i origen* de Ramon Brugulat i Pagès
- 11- *L'arqueologia a Llagostera* de J. Merino, L.E. Casellas, X. Rocas
- 12- *Les fonts de Llagostera* de Magda Saurí i Masgrau
- 13- *Antoni Varés. Un home i el seu temps* d'Albina Varés i de Batlle
- 14- *Les sitges de Llagostera* de Josep Burch i Rius
- 15- *Retaules barrocs* de Josep Maria Grau i Roser Puig
- 16- *1831-1936. Cent anys de població a pagès* d'Olga Llobet i Guevara
- 17- *Un notari i els seus papers durant la Guerra del Francès* de Marta Albà i Espinet i M^a. Àngels Adroer
- 18- *Enric Marquès, el pintor* de Lluís Bassets i Sanchez
- 19- *1241 Un Privilegi reial* de Montse Varas
- 20- *L'Hospital* de Marta Albà i Espinet
- 21- *La pràctica de l'Esport a Llagostera* de Francesc Cortés
- 22- *Rafael Masó a Llagostera* de Borja Garcia i Vilallonga
- 23- *El bosc de ribera. La vegetació dels rius i les rieres de Llagostera* d'Anna Plasencia i Casadevall
- 24- *"Chantecler". Una revista de principis del segle XX* de Marta Pascual i Llorens

ARXIU MUNICIPAL

Plaça del Mercat, 5
17240 LLAGOSTERA
Tel. 972 80 54 36

Horari: de dilluns a divendres de 10 h. a 14 h.

L'ARXIU MUNICIPAL